

uboga Minka ima to veselje samo enkrat v letu, a moji roditelji gredo večkrat k strijcu.“ Tako je mislila dobra Katarinka ter sklene, da naredi Minki račune. Minka se jej lepo zahvali in Katarinka ostane doma. Ali koliko veselja je imela Katarinka zvečer, ko je videla veselo obličje svoje tovarišice Minke.

II.

Minka je bila jako hvaležna deklica. Zmirom je pazila na to, ako si Katarinka česa ne želi, s čimur bi jej ona lahko ustregla, ter jej tako vernila, kar jej je ona dobrega storila. Dolgo opazuje, pa ničesar ne najde, kar bi bilo všeč Katarinki. — Necega dne vidite Minka in Katarinka lep beršljan, ki je rasel v loncu. „Oj, ko bi tudi jaz kaj tacega imela,“ reče Katarinka. Jedva je slišala Minka te besede svoje tovarišice, da si misli: „S tem bi jej tedaj lahko pokazala svojo hvaležnost. — Drugi dan prosi Minka svojega brata, ki se je pri nekem lončarji učil lonce delati, naj bi bil tako dober in jej napravil lončeno posodo. „In kje bi preplet dobila?“ vpraša Minka. „Čimu pa rabiš preplet?“ „Ali ne veš, da beršljan lepše raste, ako se po prepletu ovija?“ „Imam prijatelja, ki zna kaj tacega narediti. V soboto zvečer dobiš oboje; a beršljana si poišči v gozdu.“ — Ko se Katarinka v nedeljo zjutraj probudi, vidi na svojem oknu prelepo posodo z zelenim beršljanom. Začudi se in pravi: „Od kod je neki to prelepo darilo?“ Ko beršljan ogleduje, zapazi listek papirja, na katerem so stale zapisane te le besede: Draga Katarinka! Vzemi to darilce sè serčno zahvalo, da si bila tako dobra in si mi naredila račune. Tvoja hvaležna prijateljica Minka.

Otroci, bodite tudi vi drug z drugim tako dobri, prijazni in postrežljivi, kakor vam kaže zgled dveh prijateljic, ki vam ju sem tukaj omenila.

Poslovenila Barbika Höchtl-nova.

Na ledu.

(Zimski obraz iz otročjih let.)

Uže se je danilo, ko je leni France odperl svoje zaspane oči. Jedva je oblekel hlače, tekkel je gledat k oknu, da bi videl, kakovšno je denes vreme: jeli bode sneg dovolj perhek in se dal stiskati v kepice, ki bi je potlej mali porednež lučal v svoje tovariše. Pa oj! skozi šipe se denes nič ne vidi, vse so preprežene z ledom.

„Nū denes pa uže ne bode s kepanjem nič,“ reče France z žalostnim glasom ter nekoliko premišljuje. A kmalu se mu čelo razvedri, veselo poskoči in zakriči: „Juhej! uže jo imam. Da sneg nij južen, nič ne dé, zato je pa gotovo na našej mlaki na debelo leda. To bomo derskali!“

Mati, ki je ravno stopila v hižo, slišala je zadnje besede, nasmeje se in pravi: „Menda ga pa ne bode preveč, to bode uže moja skerb. Denes se imaš učiti, a ne na ledu dersati!“ — „Malo bodeš vendar dovolila, vsaj se bodem dotlej vse dobro naučil,“ reče France. „Ne potlej, zdaj se bodeš učil; juterna ura, zlata ura,“ odgovori mati in odide v kuhinjo po svojih opravkih.

„Ej, če je uže tako,“ odgovori France sam sebi, „naj pa bode! A pogledat moram vendar iti na skrivaj, kakov je letošen led.“ To izgovorivši smukne

skozi vrata in kmalu stoji pri jami, ki je pokrita z ledom, gladkim kakor steklo. Oj, kako lep in vabljiv je pogled na led! Kar po nogah šumi mlademu der-salcu, da se tako nekako same o sebi začnó pomikati proti ledu.

„Naj malo poskusim, kako kaj gre po letošnjem ledu,“ reče France in se zažene z vso svojo močjo na led. A jedva je došel do srede, kar mu zaberní na ušesa strašen „tresk!“ — led se razpoči in France gleda iz jame, kakor sv. Vid iz kotla v pratiki.

Njegov krič in vrišč privabi hlapca, ki je baš v hlevu živini polagal. S praznim košem na herbtu prileti na pomoč; a kako dečka dobiti iz globoke jame? Urno verže močno desko čez led, po tej se priplazi do Franceta in kmalu privleče vsega mokrega in mraza se tresočega na suho. Brez daljnega pomisleka pobaše ga v koš in ga nese v toplo izbo.

Ravno stopi mati iz kuhinje, ko pride hlapec v vežo s svojim košem, iz katerega je voda kapljala.

„Kaj pa neseš tako mokrega v izbo?“ vpraša ga radovedno.

„Franceta,“ reče hlapec in stopi v hižo.

„K-a-aj?“ začudi se mati in pogleda v koš. In res, kedó drugi nego li France je čepel na vsem životu dergetaje v košu.

„Kje pa si se zmočil?“ vpraša ga mati in ga potegne iz koša.

„Led se mu je uderl,“ reče hlapec.

„Nu, vsaj sem si uže mislila, da mora kaj tacega biti. Vidiš France, kako se godi tacemu, ki ne sluša. Taka je kazen neposlušnosti! Bodeš pa vpri-hodnje vedel slušati mater, ki samo to velevala, kar je zate dobro in koristno.“

France se joka in terdno obljubi, da ne bode nikedar več prelomil materi-nega povelja.

Kedór ne uboga,

Ga tepe nadloga.

A. Bukovski.

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšić.)

Dobro vem, da ste uže radovedni, kaj vam bodem denes povedal. Ali ste pa tudi bili pridni in se naučili, kar vam sem zadnjič rekel? Nu, vidim vas, da mi prikimujete, toraj hočem nadaljevati. Ostali smo zadnjič pri dolgostnej meri, in to bodemo denes nadaljevali.

Jednôta dolgostne mere nam bode vprihodnje meter; baš zaradi tega ga morate dobro poznati. Ostanimo toraj pri njem.

Uže zadnjič sem rekel, da bodemo meter pomnoževali in delili, kedar bode treba. A to pomnoževanje in deljenje bode jako lahko, ker se bode veršilo na desetinske (decimalne) podlagi. Le poslušajte, kako lahka stvar je to, nič drugega nij nego igrača.

Rekel sem, da jednôta dolgostne mere je: **meter**. Po tej jednôti do-bimo mere za manjše in večje dolgosti, a to po desetinske množitvi in delitvi metra. Vsakdo ve, da za večje dolgosti je treba večjih mer od jednôte, in te se dobé, ako meter, ki je jednôta, pomnožimo na 10, 100, 1000 in 10.000 metrov.